

TULEVIA TAPAHTUMIA

• Midnordic Youth Council Conference 23.-24. huhtikuuta Vaasassa

Seminaari on tarkoitettu Keskipohjan nuorisovaltuustoille. Ohjelma sisältää mm. pohdintoja täydellisestä nuorisovaltuustosta sekä mahdollisesta yhteismallista. 50 nuorta kutsutaan seminaariin.

• Naiset ja sota – kuvataidenäyttely 2010:

- Tupakkamakasiini, Pietarsaari, 3.6 - 30.6.
- Härnösandin taidehalli, 11.9 - 9.10.

• Keskipohjan kulttuuripäivät 1.-4. heinäkuuta Norjan Viknassa

Meri- ja rannikkokulttuuri on päivien aihe heinäkuun alussa Pohjois-Tröndelagin Viknassa.

• Keskipohjan Arkeologiapäivät 7.-9. lokakuuta Östersundissa

Viikinkiaika on viidensien arkeologiapäivien aihe ensi syksynä.

• Kulttuurikäräjät ja komitean syyskokous 16.-17. marraskuuta Jyväskylässä

Syyskokous järjestetään Kulttuurikäräjien yhteydessä, jonka aiheena on luova talous.

Keskipohjola

Keskipohjola-komitea on

Keskipohjan alueiden

yhteistyöorganisaatio. Yhteistyön

tavoitteena on edistää kestävä

kehitystä ja kasvua

Keskipohjola, perustuen

yhteiseen historiaan ja

kulttuuriperintöön sekä yhteiseen

aluekehittämistähtoon.

Uusi johtoryhmä sekä ympäristö- ja energiaryhmä

Keskipohjola-komitean johtoryhmä:

Keskipohjola-komitea päätti kevätkokouksessaan Trondheimissa 18. maaliskuuta 2010 hyväksyä yhteistyön uudet säännöt. Pääasiallinen muutos koski komitean puheenjohtajiston muuttamisen johtoryhmäksi. Eli entisen kolmijäsenisen puheenjohtajiston (yksi edustaja joka maasta) sijaan perustetaan johtoryhmä, jossa on edustaja jokaiselta jäsenalueelta. Muutoksen tavoitteena on luoda Keskipohjola-komitean johdolle ja ohjaukselle vahvempi jatkuvuus.

Uusi ympäristö - ja energiaryhmä:

Keskipohjola työkennellään aktiivisesti uusien yhteistyöverkostojen luomiseksi Keskipohjolaan. Siksi on myös päätetty uudelleen herättää verkosto ympäristötekniikan ja uusiutuvien energioiden parissa Keskipohjola. Verkosto on herättänyt kiinnostusta kaikilla Keskipohjan alueilla ja sen ensimmäistä kokousta suunnitellaan touko-kesäkuuksi 2010. Verkosto aloittaa työnsä keskustelemalla mahdollisista yhteistyöideoista ja toiminnan muodoista.

Huhtikuu
2010

Uutisia Keskipohjolasta

Tässä numerossa

Keskipohjola-komitean energiakannanotto

Pohjan Vihreä Vyöhyke -palkinnot

Uusia työryhmiä Keskipohjolassa

Muita ajankohtaisia asioita

Keskipohjola-komitea vaatii vahvaa panostamista kestäväan kehitykseen ja elinkaariajatteluun

Keskipohjola-komitean kannanotto on toimitettu Suomen, Ruotsin ja Norjan hallituksille, Pohjoismaiden neuvostoon ja ministerineuvostoon sekä EU:lle. Kannanotto on myös tärkeä osa EU2020 — strategiatyötä sekä on Keskipohjola-komitean esitys Euroopan Unionin Energiaviikolle 22.-26.3.2010.

Yksi aikamme suurimmista haasteista on tasapainottaa kasvua ja kehitystä kestäväällä tavalla, niin, että tulevat sukupolvet voivat nauttia ja hyötyä niistä luonnonvaroista ja arvoista, jotka tänä päivänä rikastuttavat Keskipohjan alueita. Tasapainottaminen vaatii kuitenkin panostamista kestäväan kehitykseen ja elinkaariajatteluun. Olemme riippuvaisia energiasta niin lämmityksessä, liikenteessä kuin elinkeinoelämässä ym. ja suurin osa energiankulutuksestamme tulee fossiileista polttoaineista, jotka ovat yksi pääsyy tämän päivän haastavaan ilmastotilanteeseen. Energiankulutuksen tehostaminen ja vähentäminen on haaste kaikille toiminnoillemme — ja jokaiselle meistä.

Maaliskuussa 2007 EU valmisteli huomattavan päätöksen koskien energiapolitiikkaa, yhtenä tavoitteena on vähentää maailmanlaajuisen ilmastolämpenemisen vaikutuksia, ja toisaalta varmistaa luotettava ja tehokas energiantuotanto. Koska Keskipohjan alueella on luonnostaan runsaasti uusiutuvien energioiden tuotantoa ja maailmanjohtavaa tutkimus- ja kehittämistyötä useilla asiaan liittyvillä aloilla, on Keskipohjolla mahdollisuus johtavaan rooliin tulevaisuuden ratkaisujen kehittämisessä. Tässä työssä Keskipohjola-komitea haluaa olla mukana, ja toimia yhteistyössä niin alueellisella, kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla. Työmme tulee olemaan jatkoa komitean aiemalle työlle Interreg -hankkeessa nimeltään ProMidNord. Oleellista on soveltaa monialaista toimintatapaa, jossa sekä yksityisen että koulutussektorin ja viranomaisten tiedot ja sitoutuminen otetaan yhteistyön lähtökohdiksi.

• Tämän päivän ja tulevaisuuden kasvaviin energiantarpeisiin voidaan vastata kestäväan kehityksen mukaisilla ratkaisuilla, ja

moni vastaus piilee teknologioiden kehittämisessä. Keskipohjola-komitea haluaa työskennellä vahvistaakseen alueiden yhteistyötä energiatehokkuuden, uusiutuvien energioiden ja ympäristötekniikan toimijoiden ja tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden välillä. Yhteistyön avulla yritys- ja tutkimustoimijamme voivat kehittää tulevaisuuden kestäväan kehityksen elinkeinoja. Ratkaisevaa on myös vaikuttaa EU2020 —strategian työstämiseen. Uusiutuvien energiaratkaisujen osalta keskeistä on millaiseksi "Tutkimuksen kahdeksas puiteohjelma" muotoillaan.

• Uuden teknologian kehittämisessä ja toteuttamisessa on tärkeää, että on olemassa kehittämiselle avointa teollisuutta ja uusia tuotteita hakevat kotimarkkinat. Keskipohjola-alueella tavoitellaan vahvaa osaamista uusiutuvien energioiden ja ympäristötekniikan aloilla. Keskipohjola-komitea näkee nämä alat keskeisinä alueellisessa kehittämistyössä ja haluaa myötävaikuttaa alan työpaikkojen ja toimintojen vahvistamiseen ja kehittämiseen. Tätä työtä haluamme kehittää yhteistyössä kansallisella tasolla.

• Liikenne on tärkeä osa kestäväan kehityksen ympäristöä kehitettäessä. Liikenne on suurelta osin vastuussa ympäristösaasteista sekä tuo haasteita hiukkaspäästöillään. Kestävät liikennetarkaisut, sekä teknologiset että logistiset, tulevat olemaan tulevaisuudessa tärkeitä panostamisen kohteita. Keskipohjola-komitea haluaa myötävaikuttaa ilmastoystävällisiin liikennetarkaisuihin sekä ympäristöystävällisten polttoaineiden kehittämiseen. Ennakoiva yhteiskuntasuunnittelu on oleellista. Kehitettäessä parempia itä-länsi liikenneyhteyksiä alueidemme välillä halutaan vähentää tarpeettoman pitkiä ajoreittejä sekä vähentää tällä hetkellä ylikuormittuneita kuljetuksia pohjoisesta etelään.

Kannanotto kokonaisuudessaan: www.mittnorden.net

Keskipohjola-komitean kanslia:
kansliapäällikkö Jon Hillgren
Landstinget Västernorrland – SE 871 85 Härnösand
+46 611 803 55, +46 73 274 44 93
jon.hillgren@lvn.se

komiteasihteeri Virpi Heikkinen
Sepänkatu 4, FIN – 40100 Jyväskylä
+358 14 652 217, +358 40 595 0178
virpi.heikkinen@keskisuomi.fi

www.mittnorden.net

Joutsenmerkki saavuttaa virstanpylvään

Pohjoismaisella Joutsen-ympäristömerkinnällä on taas syytä juhlaan – tällä kertaa käyttöoikeuksien määrän johdosta.

Joutsenmerkki tekee kuluttajille helpommaksi valita ympäristöstä säästäviä tuotteita, ja se on yksi pohjoismaisen yhteistyön menestyksekkäimmistä ja tunnetuimmista panostuksista. Suurin osa pohjoismaalaisista tuntee Joutsenmerkin, ja myös kansainvälisissä tutkimuksissa Joutsenmerkki sijoittuu ympäristömerkintöjen eliittiin.

Joutsenmerkki on myönnetty 65 tuoteryhmälle ja reilulle 6 000 tuotteelle ja palvelulle, ja valikoima kattaa niin paperin ja pesuaineet kuin leikkikalut, hotellit ja biopoltoaineetkin. Pohjoismaista ympäristömerkintää hallinnoi yhteinen lautakunta, joka päättää Joutsenmerkin myöntämisestä ja laatii myöntämisperusteet.

Useimmille tutun Joutsenmerkin tunnus, valkoinen joutsen vihreällä pohjalla, on johdettu virallisen pohjoismaisen yhteistyön symbolista – valkeasta joutsenesta sinisellä pohjalla.

Lue lisää: www.norden.org

POHJOLAN VIHREÄ VYÖHYKE –VOITTAJAT 2009

Ympäristöpalkinto Grønn Barneby –hankkeelle Trondheimissa

Viime vuoden lopulla Pohjolan Vihreä Vyöhyke – ympäristöpalkinto myönnettiin Grønn Barneby –toiminnalle Trondheimin kunnassa ansioistaan lasten ympäristökasvatuksen parissa. Palkintoa vastaanottamassa Pietarsaaressa oli projektipäällikkö Anne Grethe Glørstad.

Vuodesta 1994 on Vihreän Lipun kansainvälistä yhteistyötä tehty sellaisten maiden välillä, jotka haluavat kasvattaa ja opettaa lapsia ja nuoria toimimaan enemmän ympäristötietoisesti. Alussa toimintaan osallistui kahdeksan Euroopan maata, mutta nyt yhteistyö on laajentunut ja käsittää 48 maata maailmanlaajuisesti. Vuonna 2001 Vihreä Lippu –toiminta tuli Norjaan ja vuonna 2003 käynnistyi hanke nimeltään Grønn Barneby Trondheimissa. Anne Grethe Glørstad toimii hankkeen projektivastaavana.

– Uskon, että nimenomaan yhteistyö Vihreän Lipun kanssa on ollut Grønn Barneby –hankkeen onnistumisen taustalla. Toimintaan ovat sitoutuneet niin poliitikot, virkamiehet kuin muut yhteiskunnan päättäjät ja Trondheimin kunta on ainoa, jolla on ympäristösuunnitelma 10 vuodeksi eteenpäin, kertoo Anne Grethe, joka on menestyksen myötä saanut viime aikoina esitellä toimintaa laajasti niin Norjassa kuin kansainvälisilläkin areenoilla. Tätä työtä tehdään verkoston laajentamiseksi entisestään.

Sen sijaan että ympäristökasvatusta annettaisiin vain tavanomaisesti 5-7 – luokille, sitä tehdäänkin kaikkien 0-16 – vuotiaiden kanssa. Jokainen Vihreän Lipun saanut koulu saa vuosittain valita teeman (esim. kierrätys, energiankulutus tai lähiympäristö) ja toimintavuoden päätyttyä siittä myös raportoidaan. Vapaaehtoisuus on Anne Grethen mukaan auttanut paljon ja positiivista on asiaan vihkiytyminen nuorella iällä. Hyvien tapojen omaksuminen pienenä valkenee heille myöhemmin koulussa miksi he tekevät niitä.

Mitä lapset saavat tehdä Vihreän Lipun kouluissa?

Se riippuu täysin koulun teemasta. Jos aiheena on kierrätys, he voivat kerätä

roskia, lajitella jätteitä sekä oppia seuraamuksista. Energiankulutuksessa opitaan mm. vesi- ja lihasvoimasta. On olemassa myös ”ulkoilmapäiväkoteja”, joissa lapset ovat ulkona 5 tuntia päivässä, vaikkapa lähimetsässä touhuten. Lokakuussa 2009 järjestetyssä kokouksessa tämä myös osoitettiin toimivaksi malliksi. 44 maan edustajaa todisti yllättyneinä mitä kaikkea lapset voivat tehdä nolla-asteissa säässä!

Viime vuoden marraskuussa Grønn Barneby vastaanotti Keskipohjola-palkintonsa ja 30 000 kruunua. Anne Grethe kertoo tyytyväisenä, että he saivat matkustaa yksityiskoneella palkintojenjakotilaisuuteen Pietarsaareen, kun toinen vaihtoehto olisi ollut monimutkaisempi ja ympäristöä kuormittavampi. Paikan päällä arktisessa museossa syötiin lähituotettua ruokaa, jota arvostettiin kovasti.

– Meillä on kuntamme kouluille useita kilpailuja ja oli hauskaa itsekin voittaa yksi palkinto. Pohjoismaisen palkinnon saaminen on herättänyt myös laajempaa kiinnostusta ja on helpottanut uusien yhteistyökumppaneiden saamista, mikä on tällaiselle hankkeelle tärkeää.

Grønn Barneby järjestää Trondheimin kouluille myös koulutusta ja palkintosumman koulun käyttöön. Koulutuksia järjestetään mm. puhtaanapidosta, luomuruoasta sekä niiden tärkeydestä. Nämä koulutukset käynnistyivät vuonna 2008, kun norjalaista kouluruokaa kritisoitiin epäterveellisyydestä. Kouluruoalle asetettiin sen jälkeen yhdeksän uutta sääntöä. Grønn Barneby-toiminnalla on muitakin suunnitelmia.

- Vuonna 2009 tavoitteeksi asetettiin, että kaikki kunnan koulut olisivat mukana vuonna 2012 ja toimintaa laajennetaan. Monet koulut kokevat Vihreän Lipun positiivisena toimintana. Haluamme myös panostaa enemmän kaikkein nuorimmaisiin, eli 0-6 – vuotiaisiin lapsiin, päättää Anne Grethe Glørstad.

Grønn Barneby verkossa:

www.trondheim.kommune.no/gronnbarneby

POHJOLAN
VIHREÄ VYÖHYKE

Fjällsjön koulussa, Backessa, Strömsundin kunnassa, on aloitettu yhdeksäsluokkalaisten energia-alan opetus

Koulu sai marraskuussa 2009 Keskipohjola-palkinnon energia-alan hankkeestaan. Nyt kehittäminen jatkuu.

Strömsundin kunnan kaukaisilla mailla sijaitsee Backe ja Fjällsjö-koulu yläaste-ikäisille. Koulussa on 52 oppilasta ja Britt-Marie Rosendahl ei ole vain rehtori, vaan myös mm. opinto-ohjaaja. Nähdessään miten yhdeksäsluokkalaisten hakivat opiskelupaikkoja ja kaipasivat muihin maiseisiin, hän havahtui ja päätti, että jotain oli tehtävä. – Halusin näyttää oppilaille, että myös tällä alueella on opiskelumahdollisuuksia ja korkealaatuisia työpaikkoja. Esimerkiksi tuulivoima on tärkeä asia alueella ja sen tiimoilta suunnitellaan ja rakennetaan paljon. Siksi haimme rahoitusta alueellisesta koulutusrahastosta (Världens Bästa Regionala Utbildningssystem) käynnistääksemme elinkeinoelämään kiinteästi kytkeytyvän hankkeen ja saimmekin 35 000 kruunua, kertoo Britt-Marie.

Tällä rahalla koulu on käynnistänyt työn. Se on järjestänyt opintomatkoja erilaisiin tuulivoimaloihin ja myös hankkinut oman pienemmän tuulivoimalan koulun katolle, joka käynnistetään, kunhan ilmat lämpiävät. Suurin osa rahoituksesta tuli energiahankkeelle, mutta siihen vaikutti myös koulun geologiset mahdollisuudet. – Olemme vieneet 8-9 –luokkalaisten kaivoksiin tutustumaan niiden toimintaan. Lisäksi olemme ostaneet kivilaatioita, joilla oppilaat voivat itse harjoitella kaivostoimintaa. Toiminnasta vastaa biologian ja maantiedon opettaja, kertoo Hans Lundberg, joka itse vastaa ympäristötieteiden ja matematiikan opetuksesta ja on ollut mukana useissa energiahankkeissa.

Kun oppilaat aloittavat 9-luokan Fjällsjö-koulussa, energiakoulutusta painotetaan aina paljon, mutta tänä vuonna tasoa nostettiin entisestään rahoituksen avustamana. Nuoret eivät opiskele vain tuulivoimaa, vaan

Rehtori Britt-Marie Rosendahl sekä oppilaat Sofia Dahlén Sjöberg ja Maria Persson vastaanottivat palkinnon koulun puolesta.

oppivat myös mm. ydin- ja vesivoimasta sekä maalämmöstä. Koulu aikoo jatkaa aiheiden opettamista, eikä vain palkinnon takia, vaan myös siksi, että oppilaat pitävät niistä. – Aloitimme tämän opiskelun viime syksynä ja oppilaat ovat olleet innolla mukana koko ajan. He tulevat mukaan opintokäynneille ja auttavat oman pienen tuulivoimalamme rakentamisessa. Olemme olleet myös yhteydessä Strömsundin tuulivoimahjelmaan ja näyttäneet oppilaille, että alan teknikoille tulee aina olemaan kysyntää, kertoo Hans ja mainitsee, että hankkeen esimerkillinen toiminta sai myös kunnan myöntämän diplomin.

Britt-Marie ilmoitti koulun ja Hansin Pohjolan Vihreä Vyöhyke –palkintoehdokkaaksi. Kun tieto palkinnosta sitten tuli, se oli pienoinen järkytys, sillä asia oli jo päässyt unohtumaan. Luokka valitsi kaksi oppilasta, jotka matkustivat Pietarsaareen vastaanottamaan palkinnon ja 30 000 kruunun shekin. Britt-Marie kertoo, että yhtäkkiä heillä oli enemmän rahaa kuin mitä pystyivät käyttämään, mutta että ovat nyt päättäneet käyttää summan

useampiin opintovierailuihin, parantaakseen entisestään hanketta oppilaiden kannalta.

Millaisia pitkän tähtäimen suunnitelmia on?

– Haluamme edistää tasa-arvoa alueellamme, koska meillä on myös paljon teknisesti taitavia tyttöjä. On myös todella harmillista, että niin monen pitää muuttaa pois Norrlannista, mm. rannikolle ja siksi haluamme näyttää oppilaille maailmaa ja saada heidät samalla näkemään mitä kaikkia mahdollisuuksia meillä täällä on!

Artikkelit on kirjoittanut Johan Mellenius, Keskipohjola-komitean nuorisoverkoston jäsen, joka oli työharjoittelussa Västernorrlandin maakäräjällä.

Haemme ehdokkaita Pohjolan Vihreä Vyöhyke – energia-palkinnolle 2010

Keskipohjola-komitea tulee vuonna 2010 jakamaan kolmannen kerran Pohjolan Vihreä Vyöhyke -palkinnon, tällä kertaa komitea jakaa palkinnon uusiutuvan energian alalta.

Tavoitteena on kannustaa palkinnonsaajaa jatkamaan työtään ja innostaa myös muita Keskipohjolassa toimimaan kestävien energiaratkaisujen puolesta.

Palkinto voidaan myöntää yksityishenkilöille, organisaatioille tai yrityksille Keskipohjolassa. Itseen ei tosin saa ehdottaa palkinnonsaajaksi.

Palkinto on arvoltaan 30 000 SEK.

Nimitysehdotukset pyydetään toimittamaan kansliapäällikölle 30.6.2010 mennessä.

Lisätietoja:

www.mittnorden.net

Seuraava uutiskirje toukokuussa 2010